

กรอบของภพ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๒

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เขาเรียกว่าไปชาร์ตไฟ นี่ไปเติมไฟ ความไปเห็น ไปเติมไฟหมายถึงเราอยู่เองมันความคิดคนเดียว มันความคิดของคนๆ เดียวไปอยู่หมู่คณะ มันอยู่หมู่คณะเหมือนสมัยพุทธกาล เห็นใหม่ จำพระไตรปิฎกกันมาด้วยมุขปาฐะ เวลาสวดมนต์ เวลาสวด ลูกศิษย์ของพระอานนท์ จำพระสูตรกันได้หมดเลย สายพระอานนท์นะ แล้วลูกศิษย์ของพระอุบาลีจะจำพระวินัยได้หมดเลย ๒๑,๐๐๐ ข้อ เหมือนกับท่องปาติโมกข์เลย แล้วเวลาสวด เวลาท่องพร้อมกัน ตอนเย็นจะสวดมนต์ แล้วมันจะผิดไม่ได้ไง นี่มันตรง

ถ้าเราไปสวดอยู่คนเดียว เราผิดเราถูกเราไม่รู้ พอเราเข้าไปสวดในพระทั้งหมด มันจะขัดไม่ได้ ถ้าขัดเราจะผิด นี่การท่องจำมาถึงชัดเจนกว่าด้วย ชัดเจนกว่ามาพิมพ์เป็นหนังสือ พิมพ์หนังสือนี้แบบว่าถ้าคนพิมพ์ผิด เรียงพิมพ์ผิดนะ ไปเลย เห็นใหม่ แต่เพราะเราเห็นว่ามันมีแล้ว เราเลยวางใจว่าพระไตรปิฎกจารเอาไว้แล้ว คนท่องเลยนอนใจ ไม่ค่อยท่องนี้เวลาเข้าไปในหมู่ เขาเรียกไปชาร์ตไฟ เข้าไปในหมู่ เราทำผิดจากข้อวัตรมันจะเห็นเลยว่าเรานี้แปลกหมู่ไปเลย ถึงว่าเข้าไปในหมู่นี้เข้าไปชาร์ตไฟ

แล้วพอที่นี้มาเหมือนกัน เขามาจากบ้านตาด แล้วเราก็ออยู่บ้านตาดมาเหมือนกัน พอทำเราก็อทำเหมือนกัน เห็นด้วย แล้วเห็นด้วย เห็นในการปฏิบัติ เพราะย้อนกลับมา ย้อนกลับมาเวลาเราทุกข์กัน เวลาเราทุกข์กันเราไม่สู้ทุกข์ พวกเราเป็นชาวพุทธนะ เวลาเจอทุกข์ ทุกข์เป็นอริยสัจจ์ใช่ไหม? แต่เวลาเจอทุกข์กัน ส่วนใหญ่เลยถ้าไม่มีหลักนะ อยากจะทำร้ายตัวเอง ใครจะทำร้ายตัวเองบอกขอเลย อย่า อย่าคิด ห้ามการคิดทำร้ายตัวเอง เพราะการคิดทำร้ายตัวเองมันยังไม่ทำหรอก แต่มันยังคิดยังทำไง เพราะ เพราะอยู่คนเดียว เพราะคิดคนเดียว เพราะย้ำคนเดียว ยิ่งคิดมันยิ่งมีน้ำหนักรู้มากขึ้นเรื่อยๆ พอมากขึ้นเรื่อยๆ มันหนักจนตัวเองไม่ไหว เพราะมันเหมือนกับอม

หนองแล้วไม่ได้บ่งให้มันกระจายออกไป มันจะทุกข์มาก เพราะมันจะปวดระบมมาก เพราะอะไร? เพราะตัวเองย่ำคิดย่ำทำอยู่นั่นเดียว ถึงบอกว่านี่เจอทุกข์แล้วไม่ได้รู้จักทุกข์คืออะไร

พระพุทธเจ้าถึงว่า ทุกข์คืออริยสัจ ทุกข์ให้สู้ทุกข์นี้ นี่ต้องเข้าหาทุกข์ เข้าหามันเลย เข้าหาทุกข์ แล้วเปลี่ยนแปลงทุกข์นั้น เปลี่ยนแปลงว่าทุกข์นี้ความจริงมันก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป แต่มันเกิดจากต้นหากความทะยานอยาก ต้นหาใจ คือว่าอยากให้เป็นหรือไม่อยากให้เป็น อันนี้มันทำให้เป็นไปไม่ได้ แล้วคิดดูสิ ถ้าทุกข์ เราเจอนี้เราเข้าหาเลย เราเป็นชาวพุทธ แล้วเข้าไปแล้วเหมือนกับกลัวผี เข้าไปแล้วไม่เห็นมีอะไรเลย ตรงไหนมีด เข้าไป ไม่มีอะไรเลย ไม่มีอะไรเลย

ทุกข์เพราะความยึดมั่นถือมั่นใจ แต่จริงๆ ไม่มีอะไรหรอก วิดกกังวลไปก่อน เหมือนกลัวผี ที่ไหนก็กลัวผี เราเข้าไปตรงนั้นมันจะมีอะไรเหลือ? ไม่มีหรอก เราคิดเอง เราคิดเอง เห็นไหม แต่ความจริงมันก็เป็นความจริงอันหนึ่ง ทุกข์นี้เป็นอริยสัจใช่ไหม นี่ต้นหากความทะยานอยากคือความกลัว ความไม่อยากให้เป็นหรืออยากให้เป็น จินตนาการว่าตรงนั้นจะเป็นอย่างไร ตรงนี้จะเป็นอย่างไร แต่ถ้าทุกข์เรากำหนดเข้าไปเลย นี่ทุกข์แล้วไม่สู้ ทุกข์แล้วหนี

นี่หลบ หลบที่ว่าขนาดจะทำร้ายตัวเองนะ บอกอย่างนะ อย่าทำร้าย อย่าคิดเลยละ ต้องผลักไสออกไปเลย ความคิดนี้ต้องผลักไสออกจากใจไป อย่าให้มีอยู่ในหัวใจ เพราะ เพราะการเกิดเป็นมนุษย์นี่แสนยาก การเกิดเป็นมนุษย์นี่แสนยากมากเลย ดูสัตว์นี่ เวลาสัตว์ เห็นใหม่ น่าคิดนะ เวลาสัตว์เกิดเป็นสัตว์ เกิดเป็นผี เกิดเป็นเปรต ถ้ามันตายไปนะ หนึ่งการทำร้ายตัวเองเพราะอะไร? เพราะว่าสมบัติที่มีค่าที่สุดคือหัวใจ อย่าวว่าแต่ร่างกาย ร่างกายก็มีค่า แต่โลกเราว่าเรานี้ คือร่างกายนี้มีค่าที่สุด แต่สำหรับศาสนาว่า “หัวใจมีค่าที่สุด” เพราะอะไร? เพราะหัวใจเข้าไปสัมผัสธรรม

หัวใจนะ เรารักกัน เราชอบกัน ก็อยู่ที่หัวใจใช่ไหม? เราเกลียดกัน เราโกรธกัน ก็อยู่ที่หัวใจใช่ไหม? ร่างกายมันไม่โกรธไม่เกลียดกันหรอก มันไม่รู้เรื่อง แต่หัวใจมันโกรธ มันเกลียดกัน มันรัก มันชอบกัน แล้วมันเข้าไปสัมผัสธรรมได้ด้วย มันมีความสุขที่หัวใจ แต่ร่างกายนี่เป็นที่อยู่ของใจใจ เป็นเรือนรังที่อยู่ของใจ เป็นโพรง เป็นที่อยู่ของใจ ใจอยู่ในร่างกายของเรา ฉะนั้นเราเกิดเป็นมนุษย์ เราได้สมบัติอันนี้มาไง ถึงว่าแล้วเรามาทำลายไอ้สมบัติที่ประเสริฐอันนี้ เราจะเป็นคนขนาดไหน?

ฟังนะ ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เวลากรุงศรีอยุธยาแตก แตกเพราะอะไร? แตกเพราะไส้ศึก กลืนไข่ไหม? ไส้ศึกกลืนทำให้อยุธยานั้นแตกไป แล้วการคิดทำลายตัวเองมันก็เหมือนไส้ศึก กลืนในกิเลสเราคิดทำร้ายตัวเองไง ทำร้าย ทำลายเมือง เมืองคือมนุษยสมบัติ ทำลายเมืองมนุษย สมบัติออกไป แล้วหัวใจนั้นไปอยู่ที่ไหน? นี่ไส้ศึกเกิดจากภายใน กรุงศรีอยุธยาแตกก็เกิดจากไส้ศึก เกิดจากเกลือเป็นหนอน

นี่ก็เหมือนกัน เกิดจากหัวใจเป็นหนอน หัวใจคิดทำร้ายตัวเอง หัวใจเราคิดทำร้ายตัวเอง เห็นไหม นี่เกลือเป็นหนอน ถึงบอกอย่าทำ อย่าทำ อย่าคิด อย่าทำ ถ้าคิดทำไปแล้ว ทำร้ายตัวเอง แล้ว พอตายไป ตายไปไปเกิดเป็นอะไรล่ะ? เพราะคนทำสิ่งที่สำคัญที่สุด ที่มีคุณค่าที่สุดที่จะมี สุขมีทุกข์อันนี้ไง แล้วมันจะพ้นทุกข์ไปได้อย่างไร? มันไม่ใช่เกิดบุญ เกิดมาเป็นมนุษย์นี่เป็นบุญ แล้วทำลายสมบัติของตนเองไป

คนอื่นมาทำร้ายเรา เรายังว่าคนนั้นไม่ดี คนนี้ไม่ดี คนนั้นไม่ดีเพราะเจตนาเขาмаกัถัน แกล้งเรา เขาทำร้ายเรา แต่เวลาใจคิดทำร้ายตัวเอง ทำไมมันไม่ว่าตัวเราไม่ดี นี่อันนี้ต้องคิดให้ดี เลยนะ เพราะตอนนี้มันมีความทุกข์กันมาก แล้วมันบีบคั้นเรามา ตรงนี้ต้องคิด สลัดออกไป นี่คือ ธรรม อันนี้เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้มาแล้ว แล้ววางไว้วางไว้ ว่าการทำร้ายตัวเองเป็นบาปมหันต์ที่สุด เพราะว่าทำร้ายคนอื่นยังทำร้ายคนอื่น มันเป็นสมบัติ ที่ว่าเป็นรองจากเราไป แต่เป็นมนุษย์เหมือนกันก็เป็นบาปมาก เป็นบาปมากอยู่แล้ว เพียงแต่มัน วัดค่าว่าอันไหนมีคุณ บาปมากกว่ากันไง ให้โทษมากกว่ากันไง

ถึงบอกว่าพอทำร้ายตัวเองตุนี่ ดับจากขั้นนี้ไปนะ เหมือนกับไปอยู่ในห้องมืด เหมือน อยู่ในห้องมืด เพราะดับบั้งต้องไปเลย เพราะเราทำร้ายตัวเอง เหมือนอยู่ในห้องมืด คนเราอยู่ใน ที่สะอาด อยู่ในที่สว่าง อยู่ในที่มีการช่วยเหลือเจือจานกัน กับไปอยู่ในห้องมืด อยู่คนเดียวมัน ทุกข์ขนาดไหน? ฟังสิ ไปอยู่ในห้องมืดเพราะอะไร? เพราะมันดับบั้งมันก็ต้องไปเป็นสัมภเวสี ก่อน มันต้องไปรอเวลาของชีวิตที่เรายังไม่สิ้นสุด เราตายไปภพชาติมันยังไม่สิ้นสุดไข่ไหม? มัน ต้องไปรอเสวยภพอีก มันก็เสวยเลย เสวยเป็นสัมภเวสี แต่เสวยต่อไปไง

นี่อันนี้มันจะไปทุกข์อยู่นั่นนะ แล้วมันจะช่วยตัวเองไม่ได้ พอไปถึงตรงนั้นก็เหมือนเรานี้แหละ ปัจจุบันนี้เราว่าเราทุกข์ เราเป็นอย่างนี้เราทุกข์ แต่ทุกคนเลยจะมองว่าคนๆ นี้มีความสุข เขาจะมองว่าคนนี้มีมีความสุขนะ นี่มาวัดมีความสุขๆ แต่ก็จริงอยู่ เพราะคนฉลาดถึงได้มาวัด มา

ฟังธรรมไป มาสร้างบุญกุศล เพราะคิด ๕ ทำให้เกิดเป็นมนุษย์สมบัติ มนุษย์สมบัติแล้วเรายังมาสร้างบุญกุศลให้เกิดดีไปอีกไง ดีพาเกิด เราจะเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏวนนี้ก็ให้ดีพาเกิดไป

เกิดเป็นสัตว์ ฟังนะ เกิดเป็นสัตว์ก็มีหัวใจเหมือนเรา มนุษย์ก็มีหัวใจเหมือนกัน แต่ภพของสัตว์ เห็นไหม ภพของสัตว์เครื่องจันมันอยู่ด้วยสัญชาตญาณของมัน นี่คือการขังความคิด ขังใจไป ขังใจของใจ สัตว์นี้มันรู้เฉพาะของมัน มันสื่อกันด้วยสัญชาตญาณ มันจะดี จะเลว มันก็อยู่โดยสัญชาตญาณ มันไม่มีปัญญาไง แต่มนุษย์สมบัติ เราเกิดเป็นมนุษย์ ความคิดเรามีปัญญา ก็อยู่ในกรงขังของชั้น ๕ เห็นไหม

สัญชาตญาณคือการศึกษาล่าเรียนมา สังขารคือจินตนาการที่เราปรุงแต่งขึ้นมา วิญญาณรับรู้ในใจ นี่มันก็เป็นกรงขังใจ ใจอยู่ในกรงขังความคิด อยู่ในกรงขังกรอบของภพชาติ ภพชาติของสัตว์ สัญชาตญาณของเขา เขาก็มีอยู่ของเขาขนาดนั้น มนุษย์สมบัติก็มีความคิดแบบมนุษย์ มีปัญญาที่แก้ไข มนุษย์นี้มีปัญญาจะทำให้พ้นทุกข์ได้ เกิดเป็นเทวดาก็อยู่ในทิพย์สมบัติของเขา อยู่ในภพของเขา เกิดเป็นพรหมก็อยู่ในนั้น ไอ้การเกิดการตายนี้เหมือนกับว่ามันเป็นวัฏฏะที่เป็นกรอบไป เป็นเหมือนกับร่างกาย ใจกับกาย เห็นไหม เราแยกได้ว่าใจอย่างหนึ่ง กายอย่างหนึ่ง

เราเกิดมานี้ กายนี้ถึงว่า เพราะเราเกิดมาภพนี้ เราถึงได้กายนี้ ถ้าเราตายจากอันนี้ไป กายนี้ไปเผาที่เชิงตะกอน กายนี้ไปอยู่ที่ป่าช้า แต่หัวใจยังเวียนในวัฏฏะต่อไปเรื่อยๆ คือว่าใจนี้เป็นนักท่องเที่ยวไป นี่เรามาสร้างบุญกุศลไป ถึงเราจะเกิดจะตาย มันก็พาเกิดตายอันนี้ไป ให้เราเกิดดี ขึ้น อย่างน้อยก็ให้เกิดเป็นมนุษย์อย่างเดิม สร้างสมบารมีต่อไป ศึกษาให้ ทำใจให้พ้นจากกรงขังคือชั้น ๕ ใจ

เราไม่เคยเห็นชั้น ๕ เห็นไหม เราเห็นแต่ความคิดเราออกไป เราคิดออกไป แต่ทุกคนคิดออก แล้วทุกคนไม่รู้จักตัวเองเลย ทุกคนรู้แต่เรื่องสรรพสิ่งทั้งหลาย แต่ทุกคนไม่รู้จักตัวเอง ถึงแก่ทุกข์ไม่ได้ใจ ถึงแก่ทุกข์ไม่ได้ เพราะอะไร? เพราะมันไม่ย้อนกลับ กระแสนี้ส่งออกหมด พอกระแสส่งออกไปมันก็เป็นกรงขังความคิด คิดขนาดไหนก็คิดได้แค่การศึกษาเล่าเรียนมา กับการเห็น การจินตนาการได้เท่านั้นใจ แต่ไม่มีสิ่งใดเลยที่จะย้อนกลับมาคิดเห็นการเกิด การดับ เห็นเหตุ เห็นปัจจัยไป

ในสมัยพุทธกาล เห็นไหม เหตุปัจจัยจะ โย เหตุ เห็นไหม พระพุทธเจ้าสอนเขา ธมฺมา พระสารีบุตรฟังแก่นั้นเป็นพระโสดาบันขึ้นมาได้อย่างไร? เพราะอะไร? เพราะใจมันพร้อมอยู่ ใจพร้อม

นั่นไง นี่เป็นพระโศดาบันขึ้นมาทันทีเลย นั่นนะมีมาก เพราะอันนี้ที่ว่าเหตุให้เข้ามาจำกัดทุกขได้ มันต้องมีเหตุมีผลไง มันต้องมีเหตุมีผลถึงจะจำกัดได้จริงไง

เราศึกษาเล่าเรียนมาก็เหมือนกัน เห็นไหม กรงขังของความคิดใจ กรงขังของความคิดคือ จำได้ไง เราจำได้หมดเลยพระพุทธเจ้าสอนว่าอย่างนั้นนะ อ่านหมด พระไตรปิฎกทั้งตู้เลย เพราะนั่นคือตัวยาที่สอนมา พระสารีบุตรก็เป็นพระอรหันต์ไปแล้ว พระอุบาลีเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว พระโมคคัลลานะเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว สอนพระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะเป็นผู้มีฤทธิ์มาก กำหนดจิตลงเลย แล้วพอจิตเข้าไปตรงนี้ ง่วงตรงนี้ กำหนดจิตแล้วสัปหงกอยู่ พระโมคคัลลานะ เพราะว่ายังง่วงเหงาหาวนอนอยู่ พระพุทธเจ้าไปสอนเลย “ให้ตริกให้มากๆ ให้คิดก่อน ให้คิดขึ้นมา ให้จิตมันโพล่งขึ้นมา อย่าให้มันง่วงเหงาหาวนอน”

“ไม่ได้ ไม่ได้”

“ให้เอาน้ำลูบหน้า ให้แหงนคูดาว ให้จิตมันอย่าหลับไป สูดท้ายถ้าแก้ไม่ได้ให้นอนซะ ให้นอนก่อน นอนแล้วตื่นขึ้นมาค่อยมาปฏิบัติใหม่”

นี่สอนพระโมคคัลลานะ เห็นไหม เราอ่านหมดเลย แล้วเราเอามาใช้ เราก็แบบว่า พวกเรา นี่เป็นพวกที่ใจไม่เข้มแข็ง พอทำอะไรไปก็จะบอกว่าเพราะตำราสอนไว้หมด แล้วจะหยิบแต่ตรงตำราที่บอกว่า อันนี้เป็นพระพุทธเจ้าไม่ให้ทำ เอามาอ้าง แต่ที่พระพุทธเจ้าบอกไว้ให้เต็มที่นี่ ไม่ได้ทำ ไม่ได้ทำไง พอไม่ได้ทำ เพราะทำไป เพราะกิเลสของเรา ความเห็นว่าการกระทำไปนี้ มันรุนแรง แล้วเราไม่เคยทำหนึ่ง

เช่นอย่างที่ว่าบวช เห็นไหม พอบวชขึ้นมา ตกเย็นเราว่าเราจะทนได้ไหม? เราจะทนได้ไหม? ทุกคนคิดอย่างนี้หมดนะ เราเองก็เป็น ตอนบวชใหม่ๆ จะไปบวชทางอีสาน ไม่ไหว บิณฑบาต ๓-๔ กิโล คงจะไม่ไหวหรอก แล้วมันมือเดียวด้วย จาก ๓ มือ ๔ มือ ลดเหลือมือเดียว ไม่ไหว เลยกลับมา แต่พอบวชนานไปๆ อาหารมือเดียนี้นักกินไป อาหารมือเดียนี้นะ เพราะมันแล้ว ขนาดมันมือเดียนมันก็ยังง่วงอยู่ ยังง่วงอยู่นะ ยังนั่งหลับอยู่ ถ้ายังนั่งหลับอยู่ นั่นคือว่าธาตุมันมีกำลังเหนือกว่าขันธ์ เหนือกว่าความคิด

ขันธ์ตัวนี้เป็นความคิดอยู่ ถ้าจิตมันสงบตัวไปนะ ธาตุขันธ์ เห็นไหม ขันธ์นี้เป็นความคิด ขันธ์ ๕ สัญญา สังขาร วิญญาณมันหมุนไป แต่พอจิตจะเข้าไปเริ่มทำความสงบ ขันธ์นี้สงบตัวลง

ทรงขังความคิดมันเปิดให้ความคิดเป็นอิสระ ถ้าทรงขังความคิดนี้ยังมีอยู่นะ ความคิดอยู่ในทรงขัง ทรงขังนั้นคิดแบบโลกียะ แต่ทำความสงบเข้าไป เปิดแหวกออก แหวกให้ความคิดคือสสาร คือธาตุรู้ให้เป็นอิสระ ทรงขังความคิดนี้จะเปิดออก ทรงนี้แอ้ออก แอ้ออกให้ความคิดได้ส่งออก ชั่วคราวไป

นี่ไงวิปัสสนาจะเกิดตรงนี้ไง ตรงที่จิตสงบก่อน เห็นใหม่ ถึงบอกเวลาทำความสงบขึ้นมา อาหารมือเดียว มันเป็นโทษขนาดที่ว่าเห็นว่าเวลากินข้าวเข้าไป แล้วมันภาวนาไป มันจะนั่งหลับ ผ่อนๆ เรื่องอาหารชะ แล้วให้ร่างกายมันแบบว่าให้มันอ่อนลง ให้ทรงขังความคิดมันเป็นอิสระ ขึ้นมา ชาติมันมากกินไป เรากินอาหารกัน ๓ มือ กินอาหาร ๓ มือ

พระพุทธเจ้าบอกว่า ฤดูห้วง เวลากินอาหารกินเพื่อดำรงชีวิตอยู่ กินเพื่อเกียรติ กินเพื่อ กาม เพราะเราอยู่ในกาม แต่ผู้ที่ปฏิบัติถือพรหมจรรย์ แต่ความเคยชินของการเป็นอยู่ของชีวิตมัน ยังใช้ชีวิตนั้นอยู่ ถึงเอาตรงนี้มากดลงใจ มากดลงเพราะว่าอยู่เพื่อพรหมจรรย์แล้ว เกียรติก็ไม่มี กามก็ไม่ต้องการ แค่อึดต่อชีวิตไม่ให้ดับ ทีนี้การอึดต่อชีวิตไม่ให้ดับก็แค่มือเดียวนี่แหละ เหลือ เหลือเลย พอเหลือก็ต้องผ่อนลงอีก ถ้าคนที่กินอาหารละเอียดขึ้นไป เขาจะกินเฉพาะข้าวไป กิน เฉพาะข้าว กินเฉพาะผัก เห็นไหม นั่นอาหารละเอียด อาหารอย่างกลาง พวกคลุกเคล้ากัน พวก ผัดผัดต่างๆ อาหารอย่างหยาบก็พวกเนื้อสัตว์

นี่อยู่ในพระไตรปิฎกทั้งหมดเลย เราคิดกันขึ้นมาทั้งหมดในโลกนี้ ไม่มีอันใดที่จะพ้นจาก ความคิดพระพุทธเจ้าที่ครอบไว้หมดเลย เพียงแต่พวกเราไม่รอบคอบพอ ไม่ได้ไปเปิดใจ ไม่ได้ เปิดในพระไตรปิฎกว่าพระพุทธเจ้าสอนอะไรไว้ไง เราจับแต่ประเด็น อริยสัจๆ แล้วก็ใช้ ความคิดเข้าไปตรึก แล้วทำกันขึ้นไปไง พอทำกันขึ้นไปเราถึงทำกันเอง แต่ทำกันเองคืออย่างหนึ่ง เพราะทำกันเองมันต้องมีการฝึกการถูกขึ้นไป มันถึงจะเข้าถึงตรงนั้นได้ไง เข้าถึง

พอเข้าถึงว่าเราไปสัมผัสสมาธิธรรม สัมผัสอะไรก็แล้วแต่ เราจะย้อนกลับเข้าไปใน พระไตรปิฎก เพราะพระพุทธเจ้าบอกไว้แล้ว มันจะซึ่งใจมากเลยว่าเราเดินมาถูกทางไป แต่ถ้าเรา ไปอ่านตำราไว้ก่อน แล้วเราก็มามีเคราะห์ตำราก่อน แล้วเราก็จะมาทำ เอ๊ะ อันนั้นผิด หรืออันนี้ ถูก มันมีผลต่างกัน ต่างกัน ถ้าหลับตาแล้วเดินเข้าไปเลย เห็นไหม แก่เกสา โลมา นขา ทันทา ตโจ อันนี้คือเป้าหมาย แล้วทำเข้าไปเลย

แต่ตอนทำจิตสงบเข้าไป ทำจิตสงบเข้าไป จิตนี้สงบเข้าไปก่อน สงบเข้าไป ทีนี้ความเห็นของเรา ที่ว่าจิตนี้สงบแล้วมันจะใสๆ ทีนี้คำว่าใสคือความว่าสะอาด นี่มันเป็นความคิดของโลก แต่ของพระพุทธเจ้าไม่ใช่อย่างนั้น จิตใส จิตส่องใส มันสกปรกในตัวมันเอง มันส่องใส ส่องใส เพราะพลังงานของจิต จิตนี้เป็นพลังงานอันหนึ่ง มันส่องใส แต่มันมีความสกปรก คือตัวความคิดอันสกปรกอยู่ในหัวใจนั้นนะ ถึงต้องหันกลับมา

จิตส่องใสแล้วต้องหาสิ่งที่มีมันอยู่ในความส่องใส นั้น เพราะความส่องใสนี้เป็นพลังงาน พลังงานนี้เป็นพลังงานที่มีกิเลสขับเคลื่อน ถึงส่องใสขนาดไหนมันมีพลังงานขับเคลื่อนอันนั้น ต้องทำลายพลังงานขับเคลื่อนอันนั้น มันก็เป็นความส่องใสอีกแหละ แต่เป็นความส่องใสของแสงจันทร์ไง เป็นความส่องใสที่ว่าไม่ได้เหมือนความส่องใสแบบแสงอาทิตย์ แสงอาทิตย์มันจะให้พลังงานความร้อนด้วย มันจะทำให้เกิดเป็นมะเร็งก็ได้ แต่แสงจันทร์นี้ไม่ให้ไฟ แสงจันทร์นี้ร่มเย็น เห็นไหม ส่องใสโดยไม่มีแรงขับเคลื่อนใจ ไม่มีแรงของกิเลสใจ ถึงว่าส่องใสแล้วยังต้องกลับมาขุดคุ้ยหากิเลสก่อน

นี่พระพุทธเจ้าสอนอย่างนั้นใจ ไม่ใช่สอนแบบว่านั่นก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ ไม่ใช่ให้ปล่อยวางเฉยๆ ปล่อยวางโดยไม่มีอะไรหลุดออกไปมันจะปล่อยวางได้อย่างไร? คนเป็นหนี้ แล้วไม่ได้ใช้หนี้มันจะพ้นจากหนี้ได้อย่างไร? คนเป็นหนี้ต้องใช้หนี้ การเกิดนี้กิเลสพาเกิด เห็นไหม การขับเคลื่อนอยู่ พลังงานที่ขับเคลื่อนอยู่นั้นคือพลังงานการเกิด บุญกุศลถึงทำให้เราไปเกิดในภพชาติต่างๆ ใจ จิตดวงนี้ถึงวนไปๆ อยู่ในภพของอะไร? ถึงบอกว่าอย่าคิดทำร้ายตัวเอง ทำร้ายไม่ได้ เพราะทำร้ายนี้ไปตัดรอนบุญกุศลการเกิดเป็นมนุษย์

การเกิดเป็นมนุษย์นี้มีบุญกุศลมาก มีบุญกุศลจริงๆ เพราะหัวใจมันอยู่ในกรอบความคิดที่มันเปิดกว้างกว่ากรอบความคิดของสัตว์ เห็นไหม นี้ภพของสัตว์ต้องตายไป จะสอนอย่างไรให้ภวานาก็ไม่ได้ จะสอนให้ทำคุณงามความดีก็ได้แล้วทำดีทำชั่วของเขา เขาได้บุญกุศลตรงนั้น ถ้าเขามาเกี่ยวพันโดยที่เขาไม่รู้ตัวว่าเขาทำดีหรือไม่ทำดีนะ ทำดีก็ทำดีโดยสัตยชาติญาณ ทำชั่วก็ทำชั่วโดยสัตยชาติญาณ แต่ถ้าทำดีโดยสัตยชาติญาณเขาไปดี

เพราะ เพราะเวลาพระพุทธเจ้าปรารถนาเป็นพุทธภูมิ ยังเกิดเป็นกวาง เกิดเป็นนกกเขกเต้า ยังเกิดเป็นสัตว์อยู่เหมือนกัน แต่สัตว์มันมีสัตว์ดีกับสัตว์ไม่ดี จิตที่ไม่ดีไปเกิดเป็นสัตว์มันยิ่งเลวเข้าไปใหญ่ แต่หัวใจที่ประเสริฐไปเกิดเป็นสัตว์ ก็เป็นสัตว์ประเสริฐ เห็นไหม ทำดีโดย

สัญชาติญาณ เขาก็ไปเกิดเป็นเทวดาได้เหมือนกัน เขาทำได้แค่นั้น เขาทำด้วยสัญชาติญาณ แต่สัญชาติญาณกับปัญญาที่แก้ไขกิเลส

ฟังสิ ความเห็นชอบ ความดำริชอบ ปัญญาในการแก้ไข ปัญญาในการขุดคุ้ย พลังงานนี้มันไป สมานี่ไปเหมือนกับกลิ่นที่ฟุ้งไป พลังงานนี้มันฟุ้งไปเฉยๆ แต่ถ้ามีปัญหา ปัญญานี้ควบคุมพลังงานไง เอาพลังงานนี้มาขุดคุ้ยไง เอาพลังงานนี้มาค้นคว้าในหัวใจไง นี่คือปัญญาไง ปัญญาเท่านั้นให้ชำระกิเลสได้ ปัญญาเท่านั้นเลย แต่ต้องอาศัยพลังงานที่ว่า พลังงานที่เข้ามาจนกว่าจิตนี้เป็นอิสระไง

นี่ถึงว่าปัญญาการคิดใคร่ครวญเข้ามา นี่เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาว่างอันแรกนี่ถึงว่าเป็นความว่างเพื่อเติมพลังงานเท่านั้น พลังงานนี้เกิดขึ้นถึงใช้ปัญญาที่ ๒ ปัญญาที่ ๒ คือวิปัสสนาปัญญา วิปัสสนาปัญญานี้ต้องหาจำเลยเข้ามาขึ้นศาล อยู่ในคอกของศาล ปัญญาคิดก็เหมือนกับปัญญาโลกนี้แหละ แต่ปัญญาอยู่ในคอกของศาลนะ อยู่ในคอกของศาล เห็นไหม พวกนอกศาล เหมือนกับเราจับจำเลยไม่ได้ จับจำเลยไม่ได้มันเป็นการว่างฟุ้งออกไป

เราคิดว่าใช่ แต่ในเมื่อยังจับจำเลยไม่ได้ อยู่ จับจำเลยไม่ได้ อยู่ ยังไม่มีการนัดขึ้นศาล ไม่มีการนัดขึ้นศาล พูดเท่าไรก็ไม่มีความหมาย พูดเท่าไรก็ไม่มีความหมาย เพราะพวกนอกเขตนอกคอกของพยาน แต่ถ้าจับจำเลยได้ กาย เวทนา จิต ธรรม ขุดคุ้ยเจอกิเลสไป ขุดคุ้ย เห็นไหม ปัญญาใช้พลังงานนั้นเข้าไปขุดคุ้ยจนเจอกิเลส จับกิเลสขึ้นในคอกไป จับกิเลสขึ้นคอก จะพิจารณาอย่างไรมันก็ใช้ปัญญาเหมือนอย่างเรานี้แหละ ปัญญาปกตินี้แหละ แต่ในเมื่อปัญญานี้จับพยานขึ้นคอกแล้ว คิดอะไรก็แล้วแต่มันสะเทือนใจ ใจนี่มันจับกาย เวทนา จิต ธรรมได้ เวลาคิดพิจารณาอยู่มันสะเทือนหัวใจหมด

นี่แหละ อันนี้ที่ว่ามันจดใจ จดเป็นข้อความ จดเป็นพยานหลักฐานเข้าไปกระเทือนถึงใจแล้วใจมันจะหลุดจากพลังงานที่ว่าผลิตได้ไง พลังงานที่ผลิตคือพลังงานขับเคลื่อน พลังงานความร้อนอันนั้นคือกิเลส แล้วเวลาพิจารณาเข้าไปมันกระเทือนถึงกัน แต่ถ้าไม่ได้ขึ้นศาลนะ เราคิดไปเกิด ความคิดเหมือนกัน แต่มันต่างกันตรงที่จับกิเลสได้ กับจับกิเลสไม่ได้ จับกาย เวทนา จิต ธรรมได้หรือไม่ได้ตรงนั้น เห็นไหม สมานี่มันถึงต่างกันตรงนั้น ความว่างต่างกันตรงนี้ ความว่างที่ว่างเฉยๆ ว่างนอกศาล ว่างนอกคอกพยาน กับความว่างในคอกของพยาน ความว่างเป็นสติปัญญาอันนั้น วิปัสสนาอันนั้น อันนั้นต่างหากชำระกิเลสได้

นี่ไงมันถึงว่าเป็นความว่างที่ ๒ ไม่ใช่ความว่างจากข้างนอก ข้างนอกก็ว่างอิสระ ใครจะไปทำร้ายใครได้ อยู่นอกศาลไม่มีความผิด ก็ว่าง.. ว่าง..ว่างสิ ว่างนอกอริยสัจ ว่างในอริยสัจ มันว่างอยู่ ว่างแบบมีปัญญา ว่างแบบการรู้ ออกมาจากอริยสัจ เข้าไปไต่สวนในอริยสัจ พ้นออก จากอริยสัจมา พ้นออกจากอริยสัจมา จิตนี้เข้าไปใช้พลังงานในอริยสัจ มัคคะอริยสัจจึงทำลาย แล้ว ออกมาจากอริยสัจนั้น อันนั้นถึงเป็นความว่างถูกต้อง ความว่างที่ไม่แปรสภาพไป